

Kære partimedlemmer,

Som det fleste af jer har bemærket, er der i øjeblikket en betydelig debat om det lovforslag der er til behandling i Folketinget.

Jeg lytter meget opmærksomt til de mange synspunkter, der er fremført. Og virkeligheden er, at det lovforslag, som regeringen har fremsat netop har til formål at tage højde for de bekymringer, der tidligere har været fremsat, blandt andre af mig.

Jeg skriver til jer fordi jeg mener, at debatten godt kan tåle at blive nuanceret.

For selv om det er naturligt, at debatten især har zoomet ind på bestemmelsen om den såkaldte ministerbetjening, så synes jeg, at de kritiske røster i debatten glemmer at tage højde for, at ministerbetjeningsreglen på ingen måde er et tagselvord eller et carte blanche til at lukke ned for aktindsigt. Derfor var det centrale punkt i den politiske aftale vi indgik med V og K i efteråret, at den meget omtalte regel om ministerbetjening i Offentlighedskommissionens lovudkast blev præciseret.

Både det lovforslag, som nu er fremsat, og VK-regeringens forslag har afsæt i Offentlighedskommissionens lovudkast. Der er med andre ord tale om de samme mange udvidelser af adgangen til aktindsigt og de samme få begrænsninger i mulighederne for aktindsigt.

Det nye er, at vi minimerer risikoen for misforståelser, og det er gjort helt klart, at bestemmelsen på ingen måde er et tagselvord.

Reglen handler grundlæggende om, at embedsværkets rådgivning og bistand til en minister på en række punkter er undtaget fra offentlighed. Formålet med reglen er, at en minister og embedsmændene har et rum, hvor der kan være fortrolighed omkring de politiske processer.

Det fortrolige rum er der faktisk allerede i dag, når jeg som minister eksempelvis får rådgivning af en embedsmand i Justitsministeriet. Men siden den gældende offentlighedslov blev vedtaget i 80'erne har centraladministrationen udviklet sig og ekspertisen er i høj grad flyttet til underliggende styrelser. Når jeg i dag skal trykprøve en af mine ideer, kan det således være tilfældigt om jeg får rådgivning fra departementet eller fra en embedsmand uden for ministeriet, eksempelvis Rigspolitichefen. Og det kan således være tilfældigt om det er omfattet af fortrolighed eller om det ikke er omfattet af fortrolighed. Den tilfældighed roder vi nu bod på.

Det er der behov for. For demokrati handler jo ikke kun om maksimal åbenhed, men også om at sikre, at skiftende regeringer kan fungere og modtage en tilstrækkelig kvalificeret rådgivning. Det er en forudsætning for, at vi har et velfungerende regeringsapparat.

Og når det er sagt, så findes der naturligvis fortsat en lang række kontrolmuligheder, der fører kontrol med regeringen. Det gælder fx Folketinget, Ombudsmanden, Rigsrevisionen, undersøgelseskommissioner og naturligvis den fortsatte mulighed for at få aktindsigt.

For der er masser af åbenhed i det forslag til en ny offentlighedslov, som regeringen har lagt frem. Det drejer sig bl.a. om følgende:

- Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Regioner vil fremover være omfattet af loven.
- I modsætning til i dag vil der være mulighed for aktindsigt i såkaldte bødeforelæg, som selskaber har vedtaget i forhold til f.eks. Arbejdstilsynet, fødevarermyndighederne og miljømyndighederne. Det kan være et bødeforelæg for at overtræde arbejdsmiljøloven, fordi en byggeplads ikke er indrettet forsvarligt.

· I modsætning til i dag vil der også være mulighed for temaaktindsigt. Dette krav vil være opfyldt, hvis en anmodning om aktindsigt f.eks. formuleres på den måde, at man ønsker aktindsigt i en forvaltningsmyndigheds "sager om afslag på SU til udenlandske studerende". Denne nye bestemmelse vil blive et effektivt redskab for navnlig journalister, der fremover vil kunne søge aktindsigt i sager af en bestemt art.

· Der bliver fremover som noget nyt også mulighed for at få dataudtræk hos en forvaltningsmyndighed. Dette indebærer, at en myndighed i visse tilfælde er forpligtet til at udlevere et udtræk fra en database, der sammenstiller forskellige oplysninger fra den pågældende database. Der vil med andre ord være tale om, at myndigheden skal udarbejde et dokument, der ikke allerede foreligger. Det er en nyskabelse. Også dette vil skabe nye journalistiske muligheder.

· Der åbnes også op for aktindsigt i den øverste ledelseskontrakt om de overordnede prioriteringer for den pågældende myndighed. Det kunne f.eks. være Rigspolitechefens direktørkontrakt.

· Fremover vil man desuden som noget nyt i visse tilfælde kunne få aktindsigt i myndighedernes endelige interne faglige vurderinger, ligesom det også er tydeliggjort, at der fortsat er adgang til eksterne faglige vurderinger. De såkaldte ekstraheringsregler bliver altså gjort både bredere og mere præcise, end det er tilfældet i dag.

Mange hilsner

Morten Bødskov